

DEBÜT

GERENCSÉR ANNA

Az örökkévalóság fekete gránitszeme

A szürke gránitot, melyből született, Szebel szigetének napégette szikláiból vágták III. Thotmesz uralkodásának kezdetén, mikor Hatsepszut úrnő lelke már megkezdte hosszú utazását az Alvilágba, a fáraó seregei pedig Meggidó felé vonultak.

Kezdetben formátlan kőtömbként hevert a domboldalban, csupán kicsi skorpiók kerestek

menedéket alatta a nap könyörtelen izzása elől, de egy reggel veső harapott durva felszínébe, s a kőből apránként kibontakozott az izmos váll, a sovány horpasz, a gerinc lágy íve. A szemcsés gránitot selymesre csiszolta egy pár kérges kéz, az alaktalan kőből kimetszette az áll és az orr finom vonásait, s egy délután, mikor a nap már ereszkedni kezdett a nagy sivatag felé, a szfinx először nyitotta ki szemét.

Rekhit letette a csiszolókövet, s végigsimított a fekete kőarcon, a szfinx pedig végighordozta tekintetét a Nílus völgyén, észak felé tekintett, amerre a folyó kanyarulata mögött felsejlettek Elephantiné kőbányái. A kőfaragó körbejárta a szfinxet, ismét végigsimított a hátán, az oldalán, belenézett a fekete szemekbe, aztán elégedetten bólintott, ágyékkötőjébe törölte poros tenyerét, s elballagott a felügyelőért. A szfinx észak és nyugat felé figyelt, miközben ellenőrizték és lemérték, közönyösen túrta, hogy

a felügyelő megpaskolja a lábát, megtapogassa a vállát: az első napnyugtájára figyelt, mely vörösre festette az eget és a folyót, s hosszúra nyújtotta az árnyékokat a kőfejtőben.

Néhány nap múlva kötelet vetettek a nyakába: izmos rabszolgák görgettek alá farönköket, s húzták a vaskos kötelet, míg a szfinx kimozdult helyéről, s lassan megindult a kikötő felé. Száraz papirusz- és nádlevelek halmára helyezték egy hasas bárka fedélzetén, ő pedig némán figyelte, ahogy rabszolgák szaladgálnak körülötte, korsókat, kisebb szobrokat, szárított datolyát, levelekbe tekert halat visznek. A kormányos fia, aki eddig a móló végén ülve horgászott, most felmászott a hátára, sarkával dobolt az oldalán, s mikor a bárka hirtelen megbillent, sovány karjaival átölelte a nyakát, míg az apja odébb nem parancsolta. A fiú ekkor a hajóorrba kuporodott a kosarak és ládák közé, s duzzogva bámulta a partot, míg a bárka lassan elvált a mólótól, az evezők csobbanva merültek a Nílus iszapos vizébe, s a szfinx megkezdte utazását észak felé.

Lassan megszokta a hajó hangjait, melyek éjjel-nappal körülvették. A folyó örökké locsogott a bárka felívelő orra alatt s a kormány körül, a hajótest akáciadeszkái s az azokat összetartó kötelek nyikorogtak és sóhajtoztak, mintha a szfinx súlyát panasználák a hajóhoz közeledő kisebb papiruszcsónakoknak. A bárka békésen úszott lefelé a Níluson, s a szfinxet nem zavarták a fedélzeten időnként kitörő veszekedések, a part menti nádasból pislogó krokodilok vagy a tűző nap, mely annyira felforrósította fekete hátát, hogy aki megérintette, rögvest el is kapta az ujjait.

Uaszetben rakták partra, s a szfinxet magába nyelte a főváros zsibongása és káosza, a tülekedés a kikötőben és a poros utcákon. Kora reggel volt, de a sivatag forró lehelete máris izzó katlanná hevítette a tereket és a tetőket, a piacot, ahol még vásárlók tolongtak, s az utcákat, ahol az emberek a házak vetette árnyékos sávokba húzódtak. A szfinx az arcokat nézte, miközben újból megkötözték, és a palota felé húzták: sovány, éles vonású arcok, kerek, zsíros arcok, puha gyermekarcok, a hivatalnokok parókéval keretezett, mogorva grimasza, a gazdag asszonyok malachit-

porral gyíkszöldre festett szemei, gyanakvó, kacagó, bámuló tekintetek százai. A pillantások beleütköztek, majd lesiklottak sima hátáról, szigorú gránitvonásairól, a szfinx pedig csak figyelt rendületlenül, s magába itta az emberek hangját és arcát.

A palota előtt álltak meg vele, s hamarosan veszekedni kezdtek körülötte. A hőségben verejték patakzott a férfiak arcán és testén, melybe beleragadt a város pora, s miközben vitáztak, arcukat és kezüket törölgették. Néhányan egy közeli ház falának hús árnyékába húzódtak, mire a vezetőjük kiabálni kezdett, a ház ajtajában pedig egy öregasszony jelent meg, aki sipítva szidalmazta őket. A szfinx türelmesen várt, nem bánta sem a forróságot, sem a vitát.

Végül egy hivatalnok érkezett, bottal a kezében, kiparancsolta az árnyékból a fal tövében hűsölőket, s a szfinxet ismét húzni kezdték, hogy aztán nyögések és káromkodások közepette felállítsák egy kőtalapzatra egy kis téren, a palota kapujától nem messze.

A tér közepén saduf állt, s a szfinx azzal töltötte a következő éveket, hogy a vízért érkezőket figyelte. Meghallgatta, ahogy Megiddó ostromáról beszéltek, III. Thotmesz hódításairól Retenu földjén, háborúkról, aratásról és adóról. Megleste a szerelmeseket, akik az éj sötét óráiban érkeztek, s a saduf mellett vagy az oszlopok árnyékában összesimulva hazug ígéreteket tettek egymásnak. Figyelte a katonákat, akik napfényben villogó kardokkal, indulók dallamára vonultak az újabb háborúba, majd azokat is, akik visszatértek, néha zsákmánnyal megrakodva, idegen módi szerinti köntösökkel, ékszerekkel teleaggatva, néha borzalmas sebhelyektől szabadalva, mély ráncokkal arcukon, s végtelen fáradtsággal tekintetükben.

Egy alkalommal két asszony kezdett vitázni a kút mellett: a szfinx figyelte, ahogy kiabálnak és mutogatnak, az arra járók pedig megállnak figyelni őket. Az egyik hirtelen nekiugrott a másiknak, letépte gyöngyös parókáját, és messzire hajította, amaz pedig karommá görbített ujjakkal, sólyomként vijjogva esett neki. Többen rikoztozva biztatták őket, egy pocakos férfi azonban közéjük lépett, és dörgő hangon beszélni kezdett: az egyik

asszony szégyenkezve hajtotta le fejét, míg a másik sértetten elvonult, s a báméskodók szétszéledtek.

Máskor gyerekek fogócskáztak a saduf körül, visítva kergették egymást, majd a kút köré gyűltek, s lefelé mutogattak. Egyikük felmászott a szfinx talapzatára, s apró kezeit a szemére borította, aztán hogy a többiek szólították, nevetve ugrott le, s futott utánuk.

Nők és férfiak jöttek, gyermekek és idősek, s a szfinx előtt arcok százai, ezrei peregtek le. Egy féllábú koldus reggelente a talapzata mellé kuporodott, onnan nyújtogatta tenyerét alamizsnáért. Egy kamaszfiú megpöckölte az orrát, majd a szemmel verés elleni jelet mutatta, s elszaladt. Egy napbarnított kislány gyakran megállt előtte, az üres, fekete szemekbe nézett, és sovány ujjait végigfuttatta a mancsán. A szfinx látta, ahányszor visszatért a kúthoz, s emlékezett az érintésére, bár a keskeny ujjak lassan megnyúltak, a bőrt megkeményítette a szövés és a tilolás, majd apró ráncok pókhálója borította el, míg egy nap a lány nem jött el, s a szfinx, aki a nekropolisz felé vonuló meneteket is figyelte, tudta, hogy többé nem is fog.

Eleinte a kút gémjének méla bólogatása mérte számára az időt, s az emberek jövés-menése, aztán a napok évekké, évtizedekké, majd évszázadokká álltak össze, s az idő apránként elvesztette számára minden jelentőségét. A fáraó meghalt, s a kútnál egy darabig arról beszéltek, hogyan helyezték örök nyugalomra hatalmas pompa közepette a Királyok Völgyében, azután arról, hogy hogyan koronázták meg a fiát II. Amenhotep néven, azután – s ezek az évek alig tűntek hosszabbnak a szfinx szemében, mint utazása a Níluson – már ez a fáraó is halott volt, majd a következő is. Ámon papjai kiváltságokat és drágaköves ékszereket kezdtek gyűjteni, a köznép pedig szidta őket, előtte óvatosan körülpillantva, nem hallgatózik-e valaki – de csak a szfinx leste őket, s hallgatta a lázadás árnyát előrevetítő szavakat. Ismét új fáraó ült a trónra, s a papokat elűzték, a korábbi fáraók és istenek szobrait összetörték, a városban tüzek égtek, és embereket hajszoltak végig az utcán, a szfinx pedig csak csendben ült és figyelt.

Estefelé egy fiatal pap jött arrafelé, akinek borotvált fején mély vágás tátongott, fehér ágyékkötőjét pedig a combjára tapasztotta a vér. Ivott a kútból, miközben a legyeket próbálta hessegetni, melyek a nyílt sebre gyűltek oda, majd néhány tétova, tántorgó lépés után leült a szfinx mellé, s nekidőlt a nap melegét még őrző fekete gránitnak. A szfinx hallotta, ahogy a férfi újra és újra ugyanazokat a neveket suttogja maga elé, de szavaira nem érkezik válasz, s érezte a csontos test reszketését, a hűlő oldalára csöpögő vért és könnyeket. Valamikor az éjszaka folyamán a pap elhallgatott, s hamarosan épp olyan mozdulatlanra dermedt, mint a gránit.

Másnap a testet elvitték, a szfinx pedig tovább figyelt. Hallotta, hogy Ahet-Atonban új főváros épül, s úgy vette tudomásul, ahogy a déli nap dárdákként rázuhogó sugarait, vagy a Nílus éves áradásának ritmusát. Egy gondolattal később a fáraó halott volt, az új főváros pedig elhagyatott: domborműveiről kivésték a neveket, köveit széthordták, az odavezető utat befedte a homok, s az udvar Memphiszbe költözött. A szfinx pedig ült a téren, és várt, ahogy csak azok tudnak várni, akiket nem érint meg az idő.

Sorra teltek az évek. A főváros Per-Ramszesz lett, Tanisz, majd Bubasztisz, és Uaszetet, melyet újabban Thébának is neveztek, lassan elhagyták a lakói. A birodalom egymás közt marakodó kiskirályok prédájává vált, a kútnál ismét csak háborúról beszéltek, s egy nap a szfinx előtt lovasok vonultak el: a núbiai Piye haladt seregével észak felé, hogy megküzdjön Tefnahttal, Szaisz urával. A kútnál lovakat és tevéket itattak, a szfinx mellett lándzsákat raktak halomba, egy katona pedig megállt mellette, s megpaskolta a lábát, mintha jó szerencsét remélne tőle.

A szfinx csak figyelt, és várt.

Tefnaht elveszítette a háborút, s hűséget esküdött Piyének. Uaszet utcáin ünnepeltek, és egy részeg utcalány lótuuszokkal tetelűzdelt koszorút akasztott nevetve a szfinx nyakába, duzzadt ajkával csókot nyomott gránithomlokára, s édes szavakat suttogott a fülébe tánctól, énekről és szerelemről.

A hold megtelt, elfogyott, s ismét megtelt, a szfinx pedig újabb utazásra indult. Piye visszatért Núbiába, Tefnaht pedig Szaiszba, és Sepszeszré néven királlyá koronáztatta magát. A béke vékony üvege máris megrepedt, s Uaszetre, a régi fővárosra nem volt szükség többé.

A szfinx ezúttal Uaszet drágaságai között hajózott: amforák és feltekert szövetek, ékszerek, díszes szenet-táblák és mives bútorok vették körbe. A hajdani fáraók dicsőségének halvány visszfénye volt az, mely megcsillant az aranyozott széken, a hárfa elefántcsont berakásán, az egyik szenet-tábla ragyogó lakkján, s ahogy a Nílus hullámai észak felé sodorták, a szfinx érezte, hogy valaminek vége, Uaszet elmerül a történelem mélyében, mint a folyóba vetett kő.

Mire a szfinx megérkezett Szaiszba, a Nílus vize zöldből sárszínűre váltott, s a parton a dombok köves gerincét felváltotta a deltavidék mocsara. A nádist megtöltötte a madarak örök zsi-vaja és a vízilovak mély dörmögése, a papiruszcsónakokat pedig krokodilok húzta, V alakú hullámok követték. A szfinx fejére leszállt egy szemtelen korallsirály, és sértett rikoltással rúgta el magát a kőről, mikor valaki hessegetni kezdte.

Miután a hajó kikötött, először a kisebb ládákat kezdték kipakolni, s a fedélzet már szinte üres volt, mire a szfinxre is sor került. Ezúttal egy kisebb templom elé vitték, mely előtt szintén tér nyílt, habár saduf nélkül. Itt nem álltak meg az emberek hosszabb időre, hogy a kút mellett diskuráljanak, vagy az állatokat itassák, a szfinx azonban nem bánta: mozdulatlan, szigorú gránitarcával figyelte a város népét, ahogy korábban Uaszetben tette.

Szaiszban színesebb ruhákat hordtak, és több volt a szakállas, külhoni kereskedő, ettől eltekintve azonban az emberek ugyanolyanok voltak, mint Uaszetben. A szfinx végignézte ugyanazokat a vitákat és kibéküléseket, a játékokat és verekedéseket, sugdolózásokat és találkozásokat. Az egyes arcok talán mások voltak, de a tekintetek, a mozdulatok nem változtak: mikor az emberek arról kezdtek beszélni, hogy Thébát porig rombolták az asszírok, a rettegés éles villanása, a gyász tompa súlya épp olyan

volt, mint mikor III. Thotmesz hadjáratának híreit várták az ott-
hon maradottak.

Az évek ismét sóhajnyi idő alatt suhantak el: a szfinx végig-
nézte az esküvőket és a temetéseket, a találgákat és a felvonulá-
sokat, és fekete szemével rezenéstelenül figyelte, ahogy generá-
ció váltott generációt, s az emberek megérintették, megpihentek
mellette, vagy rá se nézve siettek tova. Úgy peregtek le előtte az
évszázadok, mint egyetlen hosszú nap: egy nő leült mellé, s el-
mesélte élete történetét, egy új birodalomról beszéltek északon,
egy haragos fazekas belerúgott a talapzatába, aztán őt átkozta
fájó lábujjaiért, egy új vallás papjai járták az utcákat, egy csecse-
mő az arcába nézett, és bőgni kezdett, a fáraók trónjára idegen
uralkodók szolgálói ültek. A gyermekek felnőttek, a felnőttek meg-
öregedtek, majd sorra eltűntek, mint minden és mindenki más
annak előtte.

Egy nap hajók érkeztek Szaiszba, a hajókon pedig hódítók vö-
rös tunikában és könnyű pánclban. A szfinx hallott a háborúról,
s nem érintette meg jobban, mint a számtalan korábbi, melynek
tanúja volt. Látott már királyokat és hadvezéreket, s a vastag
szemöldökű, mogorva férfi, aki egyszerű tógában állt meg előtte,
nem különbözött tőlük: istennek nevezték, mint a fáraókat, de
a szemében emberi lelkesedés, kétely és bírvágy égett, s mikor
a szfinxre nézett, az tudta, hogy Szaiszban töltött napjai a vé-
gükhöz közelednek. Nem sokkal később ismét leemelték talap-
zatáról, s egy római gálya fedézetére vitték, hogy Diocletianus
spalatumi palotájába szállítsák.

A szfinx nyugodtan, már-már közönyösen tekintett végig
a raktéren, ahová került, fekete szeme beitta a hajó látványát,
ahogy korábban a kőfejtő gránitszikláit, a Nílus menti papirusz-
nádat, a városok utcáin tolongó tömeget. A Földközi-tenger
hullámai ütemesen csapkodták a hajó bordáit, s a levegő megtelt
sós párával, mely kicsapódott a kötelekre és a vitorlákra, a fedél-
zet deszkáira, s leszivárgott a raktérbe is, ragacsos réteggel borít-
va a szfinx hátát. A hajó hangjai addigra ismerősek voltak neki:
a víz és a szél hasonlóképp felelgettek egymásnak, mint Szaisz

kikötőjében, s a szfinx érteni vélte a hajótest tompa sóhajait, a kötélzet váratlan nyikordulásait.

A tengert csak akkor látta, mikor a gálya kikötött Spalatumban. Mikor kiemelték a hajófenékből, kitárult előtte az Adria kéksége, a part felé pedig Spalatum apró házai, s Diocletianus palotájának tengerre néző homlokzata, mely azonban eltörpült a Velebitek sziklás tömege előtt. A hegycsúcsok felett felhők fenyegető sávja lebegett, s a szfinx, bár nem ismerte a bórát, megérezte a vihar közeledtét.

Tizenegy társával együtt szállították a palotába, s két oszlop közé helyezték el a peristylumban, ahonnan rálátott egy másik szfinxre, Jupiter félkész templomára és a széles udvarra, ahol faragott kövek várták, hogy helyükre kerüljenek a császár palotájában. Sápadt mészkölapok simultak egymáshoz, rózsás brači márványtömbök és salonai téglák pihentek egymásra halmozva, mellettük egyiptomi gránitoszlopok feküdtek rendezett sorban, s a szfinx Szehel és Elephantiné Nílusra néző kőfejtőire emlékezett, miközben fagyos szél fújt át a peristylumon, s eső mosta fekete arcát.

A palota lassacskán elkészült, és a szfinx körül a munkások helyett katonák és udvaroncok kezdtek járni. Az örökös elunó legionáriusok ültek le mellette enni és játszani, s a szfinxet körbelengte az olívaolaj és a frissen sült lepény illata, lábai előtt kockák és a malom fekete és fehér kavicsai koccantak a márványhoz. Egy alkalommal két szobrász állt meg előtte, alakját és vonásait nézegették: az idősebb hangosan magyarázott a másiknak, s ujjait a szfinx arca előtt lengetve mutogatta határozott álla, egyenes orra és magas homloka arányait. Máskor egy hosszú combú, lótuszszín ajkú egyiptomi rabszolgalány ült le mellé, s rabságát siratta a szfinx vállára borulva, aki tagjai formájában s végtelen emlékezetében hordozta elvesztett hazáját.

Viharok zúdultak le a Velebitek ormairól, s a peristylum tócsáira szürke kérget vont a jég. A szfinx közönyösen tűrte a fagyot, majd a mediterrán nyarat, melyben elpárologtak a pocsolyák, bár forrósága langyosnak tűnt Uaszet tüzes utcáihoz képest, és csak várt, maga sem tudta, mire.

Egy nap aztán visszatért a férfi, kinek parancsára idehozták. Kissé meghízott, sötét hajába ősz szálak vegyültek, s arcát örök-ké haragos, fáradt kifejezésbe facsarta az aggodalom. Kezdetben sokan kísérték, aztán a kísérők elmaradtak, s ő néha egyedül járt a peristyliumban, meg-megállva a szfinx előtt, mintegy magának szónokolva reformokról, változásról és a birodalmak hanyatlásáról, a szfinx pedig meghallgatta, s fekete szemével átlátott hatalmas tervein, félelmein, magányos küzdelmén az elkerülhetetlen ellen.

Ahogy Uaszetben és Szaiszban, figyelte az embereket: ezúttal a keresztények üldözéséről, a tetrarchia bukásáról és Diocletianus társcsászárának, Maximianusnak az összeesküvéséről beszéltek, s a szfinxnek úgy tűnt, szinte ugyanabban a pillanatban érkezett a hír, hogy Maximianust elárulták, és öngyilkosságra kényszerítették. Végignézte, ahogy a palotában leverték a falról képeit és összetörték mellszobrait, s Hatsepszut és Ekhnaton elpusztított képmásaira emlékezett. Egy éjjel aztán ott állt előtte az öreg római, kinek szemében megtört a parancsoló fény, lelkében pedig az acélos akarat, s a szfinx meghallgatta búcsúját, magába zárta a szavakat, és nézte, ahogy Róma egykori császára trónja után az életét is feladja.

Évtizedek teltek el: a szfinxnek alig egy lélegzet. A császári trónra Constantius Chlorus, majd Constantinus ült, s a peristyliumban változó időkről, új istenekről beszéltek. Constantinus engedélyezte a kereszténységet, majd elrendelte Aphrodité egy templomának lerombolását, s egyik napról a másikra a pusztítás láza futott végig a Mediterráneumon: a régi istenek szobrait letaszították talapzatukról, és összetörték, vagy a tengerbe vetették, az istennők homlokába keresztet véstek, csábító arcukat elcsúfították. S eljött a nap, mikor egy dalmát fiú állt meg a szfinx előtt, arcán fakószürke árnyékkal, kezében kalapáccsal és vésővel.

A szfinx Blago szemébe nézett, s látta maga előtt az életét, mely számára csupán pillanatnak tűnt. Látta szüleinek széltől cserzett arcát, a pikkelyektől ezüstös, sóval szegett halászcsónakot, s a fiút, ahogy kisgyermekként felnéz a császári palota falára, mely-

nek hosszú árnyéka minden este végigkúszott a közeli utcákon. Láta egyetlen kamaszként, ahogy egy lány visítva nevet rajta, s összeség a barátnőivel, miközben Blago arca elsötétül, látta egy római fiúval beszélgetni, a haragoszöld hullámok közt halászni, lehajtott fejjel imádkozni. Láta benne a csalódást és a rettegést, a lázas foltokat az arcán, hallotta a köhögését, mely száraz levélként zörgött mellkasában, s érezte a fájdalmát, mely az utóbbi hetekben törként mélyedt a hátába, s mely elől, ezt tudta Blago, és tudta a szfinx is, nem volt menekvés.

Blago a szfinx szemébe nézett, s majd' kétezer év nézett vissza rá. Gyűlölte ezt a szigorú, határozott arcot, mely figyelte és megítélte a város népét, a közönyt, mellyel az idő múlását szemlélte, s a gondolatot, hogy ez a fekete tekintet akkor is őrzi majd a peristylumot, mikor ő csendesen alszik majd egy olajfa tövében, miközben lassan elfelejtik, miközben még a neve is lekopik a kőről, és nem marad nyoma, hogy élt valaha egy Blago nevű fiú Spalatum városában.

A szfinx, mely majd' kétezer éve figyelt, felismerte Blago szemében az elmúlást. Miközben a fiú felemelte a kalapácsot, ő Diocletianusra gondolt, a hajópalánknak ütődő hullámok zajára, a száiszi kereskedők alkudozására, a Nílus zöldes vizének illatára, a rabszolgalány könnyeire, az utcalány csókjára, Ámon papjának véreire, egy uaszeti gyermek kíváncsi tekintetére, számtalan szóra és érintésre, arcokra, melyeket egy pillanatig látott csupán, városokra, melyek felépültek, és lerombolták őket. Végül pedig Rekhit mosolyára gondolt, amely az első dolog volt, amit valaha látott, s könnyed érintésére az arcán, a kerges tenyérre, mely az időtlenséget adta neki.

A kalapács lesújtott, s a szfinx lehunyta fekete szemét.

Évszázadok múltak, és évezredeké álltak össze, birodalmak merültek feledésbe, s újak emelkedtek fel. Diocletianus palotájának maradványai, a peristylum oszlopai még ma is állnak, de katonák és császárok helyett fecsegő turisták, fagylaltozó fiatalok sétálnak a simára kopott márványlapokon.

A szfinx most Jupiter temploma előtt ül, az elmúlás fejetlen mementójaként. Szigorú arcának, nemes vonásainak az emléke sem maradt meg. Ha azonban valaki letérdel elé, kezét a csonka mancsokra helyezi, s csendben figyel, még mindig megláthatja, ahogy háromezer-ötszáz év távlatából két fekete gránitszem néz vissza rá.

GERENCSÉR ANNA 1994-ben született Budapesten és az ELTE ÁJK jogász szakán szerzett diplomát. Az Előretolt Helyőrség Íróakadémia hallgatója, 2019 óta publikál hazai és külföldi folyóiratokban. A lapunkban közölt novella *Az ajtó másik oldalán* című kötetének része, amely az Előretolt Helyőrség Íróakadémia *Enumeráció* című sorozatában jelenik meg az őszi folyamán.

A kötetről röviden:

Szfinxek és dinoszauruszok, hűtlen feleségek és botrányos szomszédok, botcsinálta időutazók és ősi istenek színesítik e könyv világát, mert, ahogy a címbeli ajtónak, az életnek is mindig van másik oldala – néha megdöbbentő és megrázó, néha vicces és megható, de mindenképpen örült érdekes. Vagy csak szimplán örült. Rettegés és suttogás, megcsalás és becsapás, nyomor és humor tizenkilenc páratlan novellában.

(Nagy Koppány Zsolt)

- 3 **Böszörményi Zoltán:** El nem küldött levél Bogdán Lászlónak (vers)
- 5 **Szekeres Sándor Gábor:** Mélyből az angyal (próza)
- 8 **G. István László:** Az üvegszemű babák; A leander; Kétféle alvás
- 11 **Gáspár Ferenc:** Álomvaló (próza)
- 19 **Petőcz András:** Fekete madár (vers)
- 21 **Oláh András:** Korlátaink (próza)
- 25 **Szigeti Kovács Viktor:** Az eltűnt idő nyomában (próza)
- 29 **Czilli Aranka Ágota:** Zsoltár; Átalakulás (versek)
- 31 **Bene Zoltán:** Mandola története (részletek) – Művészkávézó (2017); Északi éjszakák (1993–94); Házasság, törés (2017)
- 49 **Mihail Szuhotyin** versei **Lángi Péter** fordításában – Az atommagok hasadnak; A csigának; ezek undorodtak; Alekszejev; Gyilkolni...
- 56 A hónap alkotója: **Turczi István** – Nyílik és csukódik; A felismerés; Nyári rondó a Comói-tó partjáról, két tételben, 2020. júliusában; Téli rondó a fogarasi havasokból;
- 61 „Idővel minden múlttá szelődül” – **Laik Eszter** beszélgetése **Turczi Istvánnal**
- 72 **Horváth Kornélia:** Turczi István helye a XX. és XXI. századi magyar lírában
- 82 **Kabdebó Lóránt:** Ars amatoria – Turczi István erotikus költészete
- 92 **Kántás Balázs:** A világgal való kíméletlen szembenézés derúje – Turczi István irodalmi munkásságáról
- 97 **Fűzfa Balázs:** Semmiből mindent? (Láng Zsolt: Bolyai)
- 100 **Kis Petronella:** Torzult elmék (Bartusz-Dobosi László: lélekszakadtak. téboly az irodalomban)
- 103 **Dr. Iványi Márton:** Végállomás: a sötétség mélye (Dacia Maraini: Végállomás Budapest)
- 108 **Stenszky Cecília** két írása
- 108 Feminizmus a magyar népmesékben (Zalka Csenge Virág: Ribizli a világ végén)
- 111 Modern óda a nők erejéről (Kiss Judit Ágnes: Bűbájoskönyv)
- 114 Debüt – **Gerencsér Anna:** Az örökkévalóság fekete gránitszeme

- **Böszörményi Zoltán**
El nem küldött levél Bogdán Lászlónak
- **Gáspár Ferenc**
Álomvaló
- **Oláh András**
Korlátaink
- **Szekeres Sándor Gábor**
Mélyből az angyal
- **Petőcz András**
Fekete madár
- **Szigeti Kovács Viktor**
Az eltűnt idő nyomában
- **G. István László: Az üvegszemű babák**
- **Czifra Aranka Ágota: Zsoltár**

A hónap alkotója: TURCZI ISTVÁN

*Nyílik és csukódik; A felismerés;
Nyári rondó a Comói-tó partjáról, két tételben,
2020. júliusában;
Téli rondó a fogarasi havasokból*

„Idővel minden múlttá szelődül” –

Laik Eszter beszélgetése **Turczy Istvánnal**

Horváth Kornélia: Turczy István helye
a XX. és XXI. századi magyar lírában

Kabdebó Lóránt: Ars amatoria –
Turczy István erotikus költészete

Kántás Balázs: A világgal való kíméletlen szembenézés derűje –
Turczy István irodalmi munkásságáról

500 FORINT • 6 LEJ • 1.50 EURÓ

nka
Nemzeti Kulturális Alap